

**Delta i debatten,
skriv til oss!****Send ditt innlegg til: debatt@nationen.no**

Innlegg kan også sendes per post til Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Merk konvolutten «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

Tekstlengder:**Kronikk:** Maks 5000 tegn med mellomrom.**Leserinlegg:** Maks 2000 tegn med mellomromK
R
i
t
i
l
o
g

KRONIKK

Bildet sladdet p.g.a.
evt. copyright**Premiert:** Tildelingen av Nobelprisen til ektepar Moser har vist samfunnet hvilken sentral rolle forsøksdyr fortsatt spiller i grunnforskningen, skriver kronikkforfatterne.

FOTO: NED ALLEY/NTB SCANPIX

En norsk forsøksdyrvisjon

Nobelprisen viser at dyreforsøk fortsatt spiller en viktig rolle i eliteforskningen. Hvordan står det til med dyrenes støtteapparat?

EUs nye forsøksdyrdirektiv erkjenner at det fortsatt er nødvendig med forsøk på dyr, men angir en målsetning om at dyreforsøk på sikt skal erstattes helt med alternative metoder. Inntil dette er en realitet, skal forskere og forvaltere anvende «de 3 R-ene» (Replacement, Reduction og Refinement) når de vurderer forskning som kan innebære bruk av forsøksdyr. Kunnskap om 3R-metoder utgjør grunnsteinen i moderne forsøksdyrvitenskap. Vi må ha tilstrekkelige ressurser til å samle all tilgjengelig kunnskap og anvende den i hver eneste forsøksprotokoll. Dette vil gi bedre dyrevelferd og bedre forskning.

Norge har noen særtrekk når det gjelder bruk av forsøksdyr. For det første er fisk det forsøksdyret som brukes mest, på grunn av vår store oppdrettsnæring. For det andre foregår forsøkene på laboratoriedyr i over 60 avdelinger i vårt langstrakte land. Dessuten drives det feltforsøk på en lang

rekke dyrearter under mindre kontrollerbare forhold.

Det er forventet at Norge vil innlemme EU-direktivet i sin lovgivning i løpet av 2015. På oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet har Mattilsynet utarbeidet forslag til ny forskrift og forvaltningsmodell for forsøksdyr. Mye tyder på at forvaltningen av forsøksdyr vil bli fullstendig sentralisert. Det er bekymring i fagmiljøene om det vil bli avsatt tilstrekkelige ressurser til forsøksdyrforvaltningen.

Direktivet krever også en rekke nye funksjoner. Disse vil utvilsomt forbedre dyreforsøkene på sikt, men de vil kreve ressurser. Blant annet skal det etableres en nasjonal komité for forsøksdyr som skal gi råd både til forvaltningen og forskningsmiljøene. Direktivet krever også satsning på 3R og forskning på alternativer.

Forskerforbundet har for tiden en kampanje kalt Hjernekraftverk, hvor de påpeker at kvalitet i høyere utdanning og økt forskningsinnsats er nøkkelen for å sikre fremtidig verdiskapning og velferd. Vi som arbeider tett på forsøksdyrmiljøet, ser stadig eksempler på at dette også er tilfelle innenfor dyreforsøk.

Forskerforbundet påpeker også at Norge er det eneste landet i Norden som ikke har nådd EUs mål om at minst 3 prosent av brutto nasjonalprodukt skal gå til forskning og utvikling. Her igjen er

det parallellt i forsøksdyrmiljøet. Næringskomiteen foreslo en systematisk investering i 3R-arbeid allerede i 2003, da Stortinget behandlet dyrevelferdsmeldingen. Forslaget gikk ut på å sette av statlige, politisk uavhengige midler til alternativer til dyreforsøk, «etter svensk modell». Den norske satsningen har latt vente på seg. Den svenske staten har derimot siden 2003 øremerket omlag 100 millioner kroner til 3R-formål og i Danmark har man, som følge av direktivet, opprettet et eget 3R-senter som også lyser ut forskningsmidler. I år lyste Havbruksprogrammet hos Norges Forskningsråd for første gang ut 4 millioner til 3R-forskning. Det kom inn så mange gode søknader at totalrammen ble økt til 12 millioner. Vi håper dette er starten på en årlig bevilgning i denne størrelsesorden.

Vi har ikke et 3R-senter i Norge, men vi har en nasjonal konsensus-plattform, Norecopa, som formidler 3R-kunnskap til forsøksdyrmiljøet. Statsstøtten til Norecopa dekker imidlertid knapt én stilling og per i dag er Norge ikke ressursmessig rustet til å kunne tilfredsstille kravene til økt satsning på de 3 R-ene.

Forskerforbundet mener det er nødvendig med en forpliktende opptrappingsplan for forskning og høyere utdanning. Vi deler dette synet når det gjelder dyreforsøk: Vi må bli flinkere til å anvende fremskrittene hjemme og ute i verden innen alternativer til dy-

reforsøk og forsøksdyrfeltet må få tilstrekkelige ressurser. Dessuten bør Norge delta enda mer aktivt internasjonalt i 3R-arbeidet på områder hvor vi har et spesielt ansvar, særlig innen fisk og vilt.

Tildelingen av Nobelprisen til ekteparet Moser har vist samfunnet hvilken sentral rolle forsøksdyr fortsatt spiller i grunnforskningen. Moser-gruppen har vært svært åpne omkring sin bruk av forsøksdyr. For andre fagfelt kommer det ofte ikke så klart fram den rollen forsøksdyrene har hatt. Behovet for nye vaksiner og mer kunnskap om hold av fisk i intensiv oppdrett krever mange forsøksdyr. Innenfor vaksine-testing er det imidlertid et stort potensiale for å kunne erstatte dyreforsøkene med alternative metoder, men dette krever ressurser og forskningsinnsats.

Det er vårt håp at tildelingen av Nobelprisen til norske forskere vil inspirere til økt statlig satsing på arbeidet med å erstatte, redusere og forbedre dyreforsøk. Det hadde vært en verdig markering av forsøksdyrenes rolle.

Bente Bergersen

Styreleder, Norecopa

Siri Knudsen

Veterinær, styremedlem Norecopa

Anton Krag

Biolog, styremedlem Norecopa

Anne Ramstad

Veterinær, styremedlem Norecopa

Adrian Smith

Veterinær, sekretær Norecopa

ANNERLEDES LAND

«Norge har noen særtrekk når det gjelder bruk av forsøksdyr.»